

การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว (Green Poem) สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสีเขียวศึกษา

The Development of Environmental Activities Conservation Using Green Poem for Students of Environmental Education Program

วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม¹, ประยูร วงศ์จันทร์², บัญญัติ สาลี³

Wannasakphijit Boonserm¹, Prayoon Wongchantra², Banyat Sali³

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติทั้งในประเทศและในท้องถิ่นมีแนวโน้มถูกทำลายเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ล้วนมาจากทั้งส่วนที่เป็นวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม การวิจัยเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว (Green Poem) สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสีเขียวศึกษา มีความมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) เพื่อพัฒนา กิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความรู้ ทักษะต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทักษะการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนร่วมกิจกรรมและหลังร่วมกิจกรรม นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือนิสิตสาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ แบบวัดทักษะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า จากการศึกษาบทกวี มีทั้งหมดจำนวน 88 บทกวีที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความเหมาะสมระดับมาก หลังจากจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแล้ว พบว่า นิสิตมีคะแนนเฉลี่ยความรู้

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Ph.D. Candidate in Environmental Education, Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Environment and Resource Studies Mahasarakham University

³ Lecturer, Faculty of Humanities and Social sciences Mahasarakham University

ทัศนคติ และทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมบทกวีสีเขียว การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ทัศนคติ ทักษะ

Abstract

At present, the natural environment, both domestic and local tend to be destroyed to increase due to human population increased respectively. The environmental problems occurred at present all most came from both a science, economy, politics, society, culture and values. The purposes of this research on the development of environmental activities using green poems for environmental conservation were ; 1) to analyze the poems for environmental conservation. 2) to develop to green poem for environmental conservation and 3) to study and compare the knowledge and attitude toward environmental conservation. And skill in using green poem for environmental conservation before and after the activities. The sample were 30 students from environmental education program, Faculty of environment and resource studies, Mahasarakham University. The tools used in the research were manual of green poem for environmental conservation, knowledge test, attitude test, and skill test. The statistical analysis of data were percentage, mean, standard deviation and test Paired t-test. The results showed that, from the study poem, there were 88 green poem concern environmental conservation. The tools used in activities of green poem for environmental conservation were at more poetry level. After activities of green poem for environmental conservation, the students had mean score of knowledge, attitude and skill in using green poem for environmental conservation at more than before the activities at statistical significantly level .05

Keywords: green poem activities, environmental conservation, knowledge, attitude and skill

บทนำ

ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติทั้งในประเทศและในท้องถิ่นมีแนวโน้มถูกทำลายเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ มีการใช้การประดิษฐ์และพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้

ประโยชน์อำนวยความสะดวกต่อมนุษย์หลายประการ ส่งผลก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโลกและมนุษยชาตินานัปการ เช่น ปัญหาอากาศแปรปรวน การร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้นมลพิษสิ่งแวดล้อม

ขยายตัวกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงหลายประการ จากการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกนำมาใช้อย่างไม่ระมัดระวังก็จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อมผลของปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ หากไม่มีการป้องกันหรือแก้ไข ในอนาคตก็เกิดปัญหาวิกฤติประชากรได้ หรือการสูญเสียความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นพร้อมทั้งทำให้เกิด ปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม โสเภณี การฉ้อราษฎร์บังหลวง การว่างงาน เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

บทกวีสีเขียวเป็นงานด้านศิลปกรรมสาขาวรรณกรรม ที่ได้ถูกนำมาใช้ในการวิธีการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ในการรณรงค์ให้คนได้เกิดความรู้ในการอนุรักษ์นิเวศวัฒนธรรม ผู้เขียน บทกวีสีเขียว คือบุคคลที่ต้องการให้ผู้อ่านได้เกิดความรู้เข้าใจในสภาวะของโลกในปัจจุบัน ว่าโลกเป็นอยู่อย่างไร สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีสภาพเป็นเช่นไร รวมทั้งการดำรงอยู่เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์จะอย่างไรและหายนะที่เกิดขึ้นจากการที่สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศวัฒนธรรมถูกทำลายจะเป็นเช่นไร กวีจึงเป็นผู้ที่จะนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวสะท้อนออกมาเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ตระหนักคิด ในด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในการเกิดผลต่างๆ ที่ก่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เรื่องราวของสิ่งแวดล้อมจึงถูกนำเสนอโดยกวี นักเขียน หรือ ผู้คนที่สนใจห่วงใยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย เช่น ไพวรินทร์ ขาวงาม นักเขียนวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน หรือ กวีซีไรต์ ประจำปี 2538 รวมบทกวี เรื่อง ม้าก้านกล้วย ได้ที่นำเสนอภาพสะท้อน

เรื่องสิ่งแวดล้อมในวรรณกรรมเรื่องนี้เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ไว้ในหลายบท ซึ่งสะท้อนภาพสังคมอันเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้านโดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบสุดโต่งเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมาย เป็นผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสังคมเกษตรกรรมให้เป็นอุตสาหกรรม (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2544: 198 - 199)

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการนำเสนอเรื่องราวการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์นิเวศวัฒนธรรม โดยใช้บทกวีสีเขียวเป็นสื่อในการดำเนินกิจกรรม สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาค้นคว้า การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว (Green Poem) สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันล้วนมาจากทั้งส่วนที่เป็นวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม การเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวข้องทั้งหมดร่วมกันโดยมีนิเวศวิทยาเป็นพื้นฐานความรู้ที่สำคัญ และนิสิตที่เข้าฝึกอบรมสามารถเกิดองค์ความรู้และสามารถนำเสนอบทกวีสีเขียวเป็นสื่อในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ความรู้ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทักษะ

การใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนร่วมกิจกรรมและหลังร่วมกิจกรรม

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว(Green Poem) มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ภาคต้นปีการศึกษา 2557 จำนวน 350 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือ นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม หรือเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอด ได้แก่ คู่มือกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
2. เครื่องมือในการวัดและประเมินผล ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แบบวัดทักษะการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเก็บข้อมูลวิจัย

ระยะที่ 1 สสำรวจและศึกษาข้อมูล

เบื้องต้นในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว ศึกษาประเด็นปัญหาในเรื่องของบทกวี เช่น บทกวีโลกสีเขียว บทกวีโลกร้อน บทกวีขยะท่วมโลก บทกวีน้ำสัมพันธ์ บทกวีป่าสัมพันธ์ บทกวีสัตว์สัมพันธ์ และบทกวีมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า การอนุรักษ์พลังงาน เพื่อนำข้อมูลมาสร้างคู่มือกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา

ระยะที่ 2 การออกแบบและการจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว ในระยะที่ 1 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างและกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว ดังนี้

1. กำหนดเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรมมีแบบแผนชัดเจน
2. จัดทำคู่มือกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา

รูปแบบในการจัดกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว สำหรับนิสิตปริญญาตรีสาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยกระบวนการฝึกอบรม โดยให้บุคลากรที่มี

ประสบการณ์เป็นผู้แนะนำการเขียนบทกวีและวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเขียนบทกวี ความสำคัญของบทกวีที่เกี่ยวกับโลกสีเขียว บทกวีเกี่ยวกับโลกร้อน บทกวีเกี่ยวกับขยะ บทกวีเกี่ยวกับน้ำ บทกวีเกี่ยวกับป่า บทกวีเกี่ยวกับสัตว์ และบทกวีเกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า การอนุรักษ์พลังงาน โดยมีรูปแบบในการจัดกิจกรรมการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการวิธีสีเขียว มีดังนี้ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมสำหรับขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความคุ้นเคยและลดความตึงเครียดทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม (เทคนิคนั้นทนาการ) ขั้นกิจกรรมสำหรับขั้นกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมในครั้งนี้ได้จัดให้บุคลากรที่มีประสบการณ์เป็นผู้แนะนำการเขียนบทกวีและวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีคู่มือประกอบการบรรยาย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการเขียนบทกวี ความสำคัญของบทกวีที่เกี่ยวกับโลกสีเขียว บทกวีเกี่ยวกับโลกร้อน บทกวีเกี่ยวกับขยะ บทกวีเกี่ยวกับน้ำ บทกวีเกี่ยวกับป่า บทกวีเกี่ยวกับสัตว์ และบทกวีเกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า การอนุรักษ์พลังงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายของแต่ละกิจกรรม และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบว่าตนกำลังทำอะไรอยู่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคการบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้ทัศนคติที่ดี และมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดังนี้

1. การบรรยาย เป็นวิธีที่ทำให้ผู้เข้าร่วม

กิจกรรมทราบถึงแนวทางการแต่งบทกวี ความสำคัญของบทกวีที่เกี่ยวกับโลกสีเขียว บทกวีเกี่ยวกับโลกร้อน บทกวีเกี่ยวกับขยะ บทกวีเกี่ยวกับน้ำ บทกวีเกี่ยวกับป่า บทกวีเกี่ยวกับสัตว์ และบทกวีเกี่ยวกับมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า การอนุรักษ์พลังงาน โดยมีคู่มือประกอบการบรรยาย 2. การสอนให้ปฏิบัติ เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะของผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยการฝึกอบรม กระบวนการสาธิตการเขียนบทกวี เป็นกระบวนการที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเห็นได้จริง และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะในการเขียนบทกวีเพื่อให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. การอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการถามตอบ ขณะบรรยายให้ความรู้มีการซักถาม และตอบคำถาม เพื่อที่จะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

ขั้นวัดผลการฝึกอบรม

ในขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้าย ซึ่งจะเป็นขั้นตอนจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมที่ตั้งไว้ในตอนแรก โดยในจัดกิจกรรมวิธีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดผลการประเมิน 3 ด้าน คือ ความรู้ ทัศนคติและทักษะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวัดผลด้านความรู้ เป็นการวัดผลจากแบบทดสอบถามความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการ

2. การวัดผลด้านทัศนคติ เป็นการวัดผลจากแบบวัดทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม 3. การวัดทักษะ เป็นการวัดผลจากแบบวัดทักษะในการใช้บทกวี

เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนร่วมกิจกรรมและหลังร่วมกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ Paired t – test

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์บทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการวิเคราะห์บทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีทั้งหมด 7 เรื่อง ประกอบด้วย บทกวีโลกสีเขียว บทกวีโลกร้อน บทกวีขยะท่วมโลก บทกวีน้ำสัมพันธมิตร บทกวีป่าสัมพันธมิตร บทกวีสัตว์สัมพันธมิตร และบทกวีมนุษย์ โดยแบ่งเป็น บทกวีโลกสีเขียว จำนวน 11 บทกวี บทกวีโลกร้อน จำนวน 8 บทกวี บทกวีขยะท่วมโลก จำนวน 19 บทกวี บทกวีน้ำสัมพันธมิตร จำนวน 10 บทกวี บทกวีป่าสัมพันธมิตร จำนวน 11 บทกวี บทกวีสัตว์สัมพันธมิตร จำนวน 16 บทกวี บทกวีมนุษย์ จำนวน 13 บทกวี

2. การพัฒนากิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียวสามารถสรุปผลได้จากการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์จากการจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยนำเครื่องมือส่งผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาความ

เหมาะสมของกิจกรรม การวิเคราะห์หาค่าดัชนีที่ใช้แสดงค่าความสอดคล้องเรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยภาพรวมพบว่าค่าความสอดคล้องของเครื่องมือมีคะแนนเฉลี่ย มีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไปทุกข้อ

2) การวิเคราะห์จากการจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการกวีสีเขียวผ่านกระบวนการฝึกอบรมซึ่งได้แบ่งกิจกรรมทั้งหมดเป็น 6 กิจกรรม พบว่านิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ กระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นซักถามจากการประเมินผลจากใบงานของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามในใบงานได้ถูกต้อง และสรุปประเด็นสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบทกวี การใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมีแนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยการประชาสัมพันธ์ โดยการใช้บทกวีเชิญชวนให้ประชาชนให้เกิดจิตสำนึกและความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า พลังงาน และมนุษย์สัมพันธ์ เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมนั้นมีกระบวนการที่มีคุณภาพโดยมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเขียนบทกวี ความสำคัญของบทกวีที่เกี่ยวกับบทกวีโลกสีเขียว มีการแสดงความคิดเห็นและซักถามอภิปรายกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทั้งเสนอแนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น แนวทางในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วม

กิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านความรู้ก่อนกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง และหลังกิจกรรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้หลังกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมกวีสี่เหลี่ยมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีผลทำให้ ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ในการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสี่เหลี่ยมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนกิจกรรม (ตาราง 1)

ตาราง 1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสี่เหลี่ยม

ด้าน	ก่อนกิจกรรม			หลังกิจกรรม			t	p
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ		
ความรู้ (N=30)	16.00 (53.33%)	1.65	ปานกลาง	26.46 (88.2%)	1.00	มากที่สุด	-17.74	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทัศนคติก่อนเข้าร่วมกิจกรรม มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วย และหลังกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังกิจกรรม ผู้ที่เข้าร่วม

กิจกรรมมีทัศนคติหลังเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการกวีสี่เหลี่ยม มีผลทำให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรม (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่า ก่อนการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสี่เหลี่ยม

ด้าน	ก่อนกิจกรรม (N=5)			หลังกิจกรรม (N=5)			t	p
	\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ		
ทัศนคติ (n=30)	3.44	0.12	เห็นด้วย	4.44	0.12	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	-20.75	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยในด้านทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีทักษะการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และหลังกิจกรรมผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะ พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยคะแนนเฉลี่ยของ

ทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หลังการจัดกิจกรรม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .000$) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว มีผลทำให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนกิจกรรมเข้าร่วมกิจกรรม (ตาราง 3)

ตาราง 3 ผลการศึกษาและการเปรียบเทียบทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการกวีสีเขียว

ด้าน	ก่อนกิจกรรม (N=5)			หลังกิจกรรม (N=5)			t	p
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
ทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (n=30)	3.43	0.17	มาก	4.43	0.16	มากที่สุด	-21.21	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. บทกวีที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 88 บทกวี ซึ่งแต่ละบทกวีนี้จะกล่าวถึงเรื่องราวธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อสะท้อนมุมมองของการมองเห็นเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมประเภทต่างๆ เพื่อบอกเล่าในมุมมองที่กวีได้เห็นอันเป็นการนำเสนอสภาพความเป็นจริงซึ่งจินตนาการ บนความตระหนัก และต้องการให้สิ่งเหล่านี้ได้อยู่กับโลกที่ไม่ถูกทำลาย กวีสีเขียวจึงเป็นการสร้างสื่อทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการสร้างบทกวี ที่เรียกว่า กวีสีเขียว ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย โดยใช้กระบวนการสร้างบทกวีเพื่อสะท้อนเรื่องราวสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะ

เป็น บทกวีโลกสีเขียว บทกวีโลกร้อน บทกวีขยะท่วมโลก บทกวีน้ำสัมผัส บทกวีป่าสัมผัส บทกวีสัตว์สัมผัส และบทกวีมนุษย์สัมผัสโดยให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และการอนุรักษ์พลังงาน ตามแนวคิดของ ไพรวรินทร์ ขาวงาม (2552) ที่กล่าวว่า ภาษาของอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด คือเครื่องมือที่จะนำสิ่งที่เรารู้สึกว่าเป็นข่าวสารออกมาแสดงให้ประจักษ์ตระหนัก ตระหนัก สะทก สะท้อน กวีอาจไม่มีหน้าที่สรุปหรือฟันธงความจริง แต่กวีอาจหมุนแปรค่าและความให้เห็นความจริงใหม่ๆ ของชีวิตหลายด้าน และตามแนวคิดของลัดดาวัลย์ กัณฑ์สุวรรณ (2548) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นกระบวนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยม

ในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และให้รู้เกี่ยวกับแนวความคิดหลักเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติให้เข้าใจซาบซึ้งถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและฝึกให้รู้จักการตัดสินใจให้มีการแสดงออกที่เหมาะสมเกี่ยวกับประเด็นขัดแย้งในเรื่องคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดของภาสินีเปี่ยมพงศ์ศานต์ (2548) กล่าวว่า กระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประชากรมนุษย์ให้เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อม และสำนึกในคุณค่าของธรรมชาติ มุ่งพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้พร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสามารถมีชีวิตอยู่อย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยมีความรู้ความคิดเกี่ยวกับโลกรอบตัวเรา และในการเรียนการสอนนั้นผู้สอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ทัศนคติที่ดีจะนำไปสู่ค่านิยมที่ดี และพฤติกรรมที่เหมาะสมในเรื่องสิ่งแวดล้อมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา ชาญณรงค์ (ม.ป.ป.: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กวีนิพนธ์พื้นบ้านในตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่าในด้านรูปแบบกวีนิพนธ์ ตำบลท้ายดง ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายกลอนกับร้อย แต่ไม่เคร่งครัดด้านฉันทลักษณ์ ด้านเนื้อหาพบว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ความรู้สึก สิ่งเหนือธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและร่างกายมนุษย์ ส่วนด้านบทบาทหน้าที่พบว่ามีบทบาทหน้าที่ 3 ด้านคือ ให้ความบันเทิง ระบายความคับข้องใจและให้การศึกษา

2. การจัดกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการหาคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดหรือสื่อประกอบการจัดกิจกรรม คือ คู่มือกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาโดยรวมค่าความสอดคล้อง พบว่า ทุกด้านมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตามเชิงเนื้อหาสาระสามารถนำไปใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูลได้สำหรับการหาคุณภาพเครื่องมือหรือสื่อประกอบการจัดกิจกรรม จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนากิจกรรม การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องมีสื่อในการถ่ายทอดคล้องกับแนวคิดของสื่อสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่สรุปว่า สื่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญในการที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ใน 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ เนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา และคุณลักษณะทัศนคติ ความตระหนัก เจตคติ และค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการเรียนรู้และการใช้สื่อนั้นต้องสนองต่อความต้องการทางการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด และการจัดกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นกิจกรรมที่นิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจ กระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นซักถาม เมื่อประเมินผลจากใบงานของกิจกรรมต่างๆ พบว่า นิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามในใบงานได้ถูกต้อง และสรุปประเด็นสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบทกวีและการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในการจัดกิจกรรมซึ่งเป็นการฝึกอบรมและได้แบ่งกิจกรรมทั้งหมด 6 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 บทกวีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพลังงาน กิจกรรมที่ 2 บทกวีเพื่อเกี่ยวกับการรณรงค์ขยะท่วมโลก กิจกรรมที่ 3 บทกวีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ กิจกรรมที่ 4 บทกวีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กิจกรรมที่ 5 บทกวีเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า และกิจกรรมที่ 6 บทกวีเพื่อมนุษย์สัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งนิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังบอกได้ถึงแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยการประชาสัมพันธ์ โดยการใช้บทกวีเชิญชวนให้ประชาชนให้เกิดจิตสำนึกและความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า พลังงาน และมนุษย์สัมพันธ์ เนื่องจาก

รูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นรูปแบบการบรรยาย สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลธน ธนาพงศธร (2530: 34) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการบรรยาย ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เข้ารับการศึกษา ทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะมีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเขียนบทกวี ความสำคัญของบทกวีที่เกี่ยวกับบทกวีโลกสีเขียว บทกวีโลกร้อน บทกวีขยะท่วมโลก บทกวีน้ำส้มพันธ์ บทกวีป่าส้มพันธ์ บทกวีสัตว์ส้มพันธ์ และบทกวีมนุษย์ส้มพันธ์ มีการแสดงความคิดเห็นและซักถาม อภิปรายกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากการพัฒนาการบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการจัดฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังมีความสนใจ กระตือรือร้น ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภรณ์ ลักขณานุกูล (2546: บทคัดย่อ) ผลการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก มีความสนใจ กระตือรือร้น ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายตามสภาพจริง ทำให้นักเรียนสนุกสนานและมีความสุขกับการร่วมกิจกรรม สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความสามัคคีและรู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และร่วมมือกันทำงาน

3. การศึกษาความรู้ ทักษะและทักษะ การทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

3.1 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนาการบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการพัฒนาการบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีคนที่น่าจะเพราะผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ความรู้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีคู่มือเป็นสื่อการสอนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความรู้ และความเข้าใจยิ่งขึ้นจึงส่งผลต่อระดับความรู้ให้เพิ่มมากขึ้นทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศิริ เมนะเศวต (2525: 43 - 44) กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทุกชนิดทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งมีผลจากประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมโดยขั้นตอนการให้ความรู้ผ่านกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ ภาลินี เปี่ยมพงศ์สานต์ (2548) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งแวดล้อมศึกษา คือ กระบวนการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประชากรมนุษย์ให้เข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อม และสำนึกในคุณค่าของธรรมชาติ มุ่งพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้พร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ โดยมีความรู้ความคิดเกี่ยวกับโลกรอบตัวเรา แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาการบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนภรณ์ เข็มนาจิตร (2550: 48) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสุพรรณบุรี

ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน และเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของนักเรียนชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนแตกต่างกัน และศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียน ผลการศึกษา พบว่า ชุดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีประสิทธิภาพ 83.75/88.10 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชายและหญิงมีผลสัมฤทธิ์การเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก โดยสรุป ชุดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีประสิทธิภาพเหมาะสมทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนภา ชื่นสุข (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ การฝึกอบรมของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมและแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาในการเข้าฝึกอบรม 2 วัน โดยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนหลังเข้าฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ซึ่งมีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม สิ่งแวดล้อม

ศึกษา เรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในระดับการศึกษาอื่นๆ และควรศึกษาวิจัยต่อเนื่องจากการทำวิจัยครั้งนี้ในลักษณะติดตามประเมินผล ความรู้และการปฏิบัติภายหลังการฝึกอบรมไปแล้ว 3 เดือน หรือ 6 เดือน เพื่อการประเมินการฝึกอบรมจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข รูปแบบการฝึกอบรมให้สมบูรณ์ที่สุด

3.2 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนากิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วย และหลังการพัฒนากิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทัศนคติโดยรวมต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนกิจกรรม ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ผ่านการเข้าร่วมการพัฒนากิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความตระหนักต่อปัญหาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ตามแนวคิดของกมลรัตน์ หล้าสูงงษ์ (2527: 172) ทัศนคติคือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะทางร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งของต่างๆ และตามแนวคิดของ ทิตยา สุวรรณะชญ (2527: 79) ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก การตอบสนอง ทัศนคติเป็นสภาวะก่อนที่จะมีพฤติกรรม ได้ตอบต่อเหตุการณ์ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะหรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทัศนคติเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้อง ระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความ

รู้สึก ตลอดจนการที่ต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่คนคนใดมีคุณสมบัติของแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลประเมินเลือกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ โภยสมบูรณ์ (2519) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีค่าทัศนคติต่อการอนุรักษ์ป่าไม้สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนคติเชิงบวกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสนใจต่อการสงวนและการคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของตะวัน จำปาโพธิ์ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้สื่อคำขวัญสิ่งแวดล้อมสำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้สื่อคำขวัญสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพเหมาะสมทำให้นักศึกษามีความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

3.3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก่อนการพัฒนา กิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และหลังการพัฒนา กิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะในการใช้บทกวีเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลังกิจกรรมมากกว่าก่อนกิจกรรม แสดงให้เห็นว่า การพัฒนา กิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความรู้ ทัศนคติ และทักษะ เนื่องจาก

ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามนั้น หรือความรู้มีผลต่อเจตคติก่อนแล้ว การปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตคตินั้น ตามแนวคิดของไพศาล หวังพานิช (2526) การปฏิบัติคือ ความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่มีในเรื่องราวข้อเท็จจริง วิธีการต่างๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์คล้ายคลึงกัน และตามแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 27) การปฏิบัติคือ กิริยาอาการที่แสดงออก หรือปฏิกริยาโต้ตอบที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า ซึ่งจะมาจากภายในหรือภายนอก ร่างกายก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำหรือรู้สึก ผู้อื่นจะเห็นหรือไม่ก็ตามถือว่าเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้นเช่น การหัวเราะ ร้องไห้ กิน เป็นต้น ตามแนวคิดของคองคักดี ธาตุทอง กระบวนการที่จะทำให้คนเห็นคุณค่าและเข้าใจหลักการของระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติ ความตระหนัก และความรับผิดชอบในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาทักษะในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการสร้างจริยธรรมที่ดีในการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ ชาวุ่มบัว (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา กิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ของนักเรียน หลังปฏิบัติกิจกรรมชุมนุมสูงกว่าก่อนปฏิบัติกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำรูปแบบกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อม

ศึกษาไปประยุกต์ใช้ภายในกิจกรรมค่ายอื่นๆ เพื่อ
สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเพื่อให้
มีทัศนคติที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับกลุ่ม
เป้าหมายที่เป็นนักเรียนได้

1.2 ประชาชนหรือบุคคลที่สนใจสามารถ
นำคู่มือกิจกรรมบทกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์

1.3 รูปแบบกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้
ของกิจกรรมกวีสีเขียวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
โดยใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปปรับ
ใช้ในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของท้องถิ่นต่างๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบและ
คุณภาพของการถ่ายทอดความรู้ด้วยบทกวี

2.2 ควรศึกษาบทกวีที่สื่อความหมายใน
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เพื่อพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานของ นักกวี

2.3 ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรม
บทกวีสีเขียว ไปใช้เชื่อมโยงกับการศึกษา
ด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- กฤษณา ชาญณรงค์. (ม.ป.ป.). *กวีนิพนธ์พื้นบ้านในตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์*.
ศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). *มลพิษของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ, กรมควบคุมมลพิษ กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,
- กุลธนะ ธนาพงศ์ธร. (2530). *นโยบายสาธารณะและการวางแผน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา
ธิราช.
- จิราภรณ์ ลักขณากุล. (2545). *ผลการพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้ขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติ
การสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตยา สุวรรณะชญ. (2527). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ, ไทยวัฒนาพานิช.
- ตะวัน จำปาโพธิ์. (2557). *การพัฒนากิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้สื่อคำขวัญสิ่งแวดล้อมศึกษา
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*. ป.ด. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เนตรนภา ชื่นสุข. (2547). *การพัฒนา รูปแบบการฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการอนุรักษ์ป่าชาย
เลนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ,
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2536). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ, ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ประพันธ์ โกยสมบูรณ์. (2519). ทศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพโรรินทร์ ขาวงาม. (2552). ม้าก้านกล้วย. กรุงเทพฯ, แพรวล้านกพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 26.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ, ไทยพัฒนาพานิช.
- ภาสินี เปี่ยมพงศ์สานต์. (2548). สิ่งแวดล้อมศึกษา. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนาภรณ์ เข็มนาจิตร. (2550). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านม่วงชุม อำเภอสรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (วท.ม. สิ่งแวดล้อมศึกษา), มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลัดดาวลัย กัณหสุวรรณ. (2548). คู่มือพัฒนาการสอนสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ, โอเดียนสโตร์.
- ศิริลักษณ์ ชาวลุ่มบัว. (2545). การพัฒนากิจกรรมชุมนุมนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เสริมศิริ เมนะเศวต. (2525). การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอนหน่วย “โรงเรียนประถมศึกษา” โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมดา ในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.